

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen, kapitalbudgeten, gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar i arrendeegnahmefonden och arrendelånefonden.

(1:a avd.)

I statsverkspropositionen, *kapitalbudgeten, bilaga 8, punkt 15*, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Arrendeegnahmefonden för budgetåret 1938/1939 anvisa ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

Under *punkt 16* i samma bilaga har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Arrendelånefonden för budgetåret 1938/1939 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

I fråga om utredningen i dessa ärenden hänvisar utskottet till vederbörande statsrådsprotokoll.

Arrendeegnahmefonden.

Arrendeegnahmefonden inrättades vid 1934 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 349). Närmare bestämmelser rörande den med fondens medel bedrivna arrendeegnahmeverksamheten äro meddelade i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 279) om arrendeegnahm och i instruktionen den 30 juni 1934 (nr 435) för statens jordnämnd.

Statens jordnämnd har hemställt om anvisande för budgetåret 1938/1939 av ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor såsom kapitalökning för arrendeegnahmefonden. Nämnden har anfört bland annat följande.

Hittills hade nämnden utarrenderat 187 arrendeegnahm, därav 49 våren 1935, 82 våren 1936 och 56 våren 1937. Nämnden hade för avsikt att söka iordningställa ett 60-tal arrendeegnahm för utarrendering under år 1938. Tillgängliga medel hade visserligen kunnat tillåta ytterligare arrendeegnahmetsbildning, enär omkring 500,000 kronor — utöver särskilda anslaget å 900,000 kronor — beräknades kvarstå odisponerade vid utgången av innevarande budgetår. Nämnden hade emellertid ansett skäl föreligga att taga vederbörlig hänsyn till nu rådande högkonjunktur. Visserligen skulle nämnden kunnat göra förmånliga jordförvärv i större omfattning, men byggnadspriserna hade hittills varit stadda i stegring. Detta hade varit fallet med såväl byggnadsmaterial som arbete, och därtill komme, att tillgången på lämpliga entreprenörer och byggnadsarbetare varit relativt knapp på grund av den livliga byggnadsverksamheten i allmänhet.

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 10 saml. Nr 69.

Enligt jordnämndens mening borde verksamheten uppehållas även under nästa budgetår. Omfattningen av verksamheten borde i någon mån rättas efter förhållandena å byggnadsmarknaden. Dock borde antalet under året bildade arrendeegnahem uppgå till minst 50. Inträdde åter mera gynnsamma byggnadsförhållanden, ansåge sig nämnden kunna och böra söka iordningställa 70—80 arrendeegnahem under nämnda budgetår. För att hava möjlighet att bedriva verksamheten i sådan omfattning, torde nämnden behöva disponibla medel till ett belopp av omkring 1,800,000 kronor. Som nämnden emellertid beräknade få ett överskott från innevarande budgetår å omkring 500,000 kronor, skulle ett kapitalökningsanslag av 1,300,000 kronor vara tillfyllest.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»I överensstämmelse med de synpunkter, som framhållits av jordnämnden, torde en viss begränsning av denna verksamhet utan olägenhet kunna ske under nästa budgetår. I detta sammanhang vill jag erinra, att jag under nionde huvudtiteln föreslagit anvisande av ett särskilt reservationsanslag å 80,000 kronor, ur vilket från och med nästa budgetår avses skola bestridas kostnaderna för statens jordnämnd. Med hänsyn till nu anförda omständigheter torde ifrågakvarande anslag kunna begränsas till 1,100,000 kronor.»

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 275,000 kronor.

Arrendelånefonden.

Arrendelånefonden inrättades vid 1934 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 349). Närmare föreskrifter om arrendelån återfinnas i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 279) om arrendeegnahem.

Statens jordnämnd har beräknat ett belopp av 300,000 kronor vara erforderligt för utlämnande under nästa budgetår av arrendelån. Med hänsyn till en påräknelig reservation av omkring 100,000 kronor har nämnden hemställt om anvisande för budgetåret 1938/1939 av ett reservationsanslag av 200,000 kronor såsom kapitalökning till arrendelånefonden.

Departementschefen har tillstyrkt jordnämndens framställning.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 200,000 kronor.

Beträffande *kostnaderna för de 49 arrendeegnahem*, som kunnat tagas i bruk under år 1935, hänvisar utskottet till 1936 års jordbruksutskotts utlåtande nr 51 (sid. 12—13).

I fråga om *kostnaderna för de 82 arrendeegnahem*, som utarrenderats under år 1936, får utskottet hänvisa till 1937 års jordbruksutskotts utlåtande nr 27, punkt 12 (sid. 16—20).

Rörande *de beräknade kostnaderna för de 56 arrendeegnahem*, som utarrenderats under år 1937, har statens jordnämnd lämnat följande uppgifter.

Ballabo (1 arrendeegnahem):

Överfört värde.....	kronor	6,000
Byggnadskostnader.....	»	17,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»	800
Övriga kostnader.....	»	2,000
	Summa kronor	25,800.

Arrendeavgift 850.

Förräntningsprocent 3.29.

Totalkostnad per lägenhet 25,800 kronor.

Boo (2 arrendeegnahem):

Överfört värde.....	kronor	60,000
Huvudgård.....	»	39,000
Byggnadskostnader.....	»	31,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»	3,000
Övriga kostnader.....	»	4,000
	Kronor	59,000
Avgår: skogsvärde.....	»	4,000
	Summa kronor	55,000.

Arrendeavgifter 1,800.

Förräntningsprocent 3.27.

Totalkostnad per lägenhet 29,500 kronor.

Bärby (4 arrendeegnahem):

Överfört värde.....	kronor	45,000
Huvudgårdsslott.....	»	8,000
Byggnadskostnader.....	»	70,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»	6,000
Dikning.....	»	17,000
Övriga kostnader.....	»	5,000
	Summa kronor	135,000.

Arrendeavgifter 4,150.

Förräntningsprocent 3.08.

Totalkostnad per lägenhet 33,750 kronor.

Gläborg (3 arrendeegnahem):

Överfört värde.....	kronor	22,000
Byggnadskostnader.....	»	43,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»	4,000
Övriga kostnader.....	»	3,500
	Summa kronor	72,500.

Arrendeavgifter 2,250.

Förräntningsprocent 3.10.

Totalkostnad per lägenhet 24,150 kronor.

Holma (7 arrendeegnahem):

Inköpspris	kronor	72,000
Byggnadskostnader	»	93,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	6,000
Övriga kostnader	»	6,000
	Kronor	177,000
Avgår: skogsvärde	»	5,000

Summa kronor 172,000.

Arrendeavgifter 5,250.

Förräntningsprocent 3.05.

Totalkostnad per lägenhet 25,300 kronor.

Ingvasta (3 arrendeegnahem):

Överfört värde	kronor	43,000
Byggnadskostnader	»	36,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	3,000
Övriga kostnader	»	4,500
	Kronor	86,500
Avgår: skogsvärde	»	4,000

Summa kronor 82,500.

Arrendeavgifter 2,500.

Förräntningsprocent 3.03.

Totalkostnad per lägenhet 28,800 kronor.

Körlinge (3 arrendeegnahem):

Överfört värde	kronor	32,000
Byggnadskostnader	»	38,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	2,500
Dikning	»	2,000
Övriga kostnader	»	4,500
	Kronor	79,000
Avgår: skogsvärde	»	4,000

Summa kronor 75,000.

Arrendeavgifter 2,040.

Förräntningsprocent 2.72.

Totalkostnad per lägenhet 26,300 kronor.

Lij (3 arrendeegnahem):

Inköpspris	kronor	40,000
Byggnadskostnader	»	36,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	2,000
Övriga kostnader	»	3,000

Summa kronor 81,000.

Arrendeavgifter 2,600.

Förräntningsprocent 3.20.

Totalkostnad per lägenhet 27,000 kronor.

Menlösa (7 arrendeegnahem):

Inköpspris	kronor	107,000
Byggnadskostnader	»	90,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	7,500
Övriga kostnader	»	8,000
	Summa kronor	212,500.

Arrendeavgifter 6,750.

Förräntningsprocent 3.13.

Totalkostnad per lägenhet 30,300 kronor.

Råstock (2 arrendeegnahem):

Inköpspris	kronor	20,000
Byggnadskostnader	»	33,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	1,500
Dikning	»	6,000
Övriga kostnader	»	2,000
	Kronor	62,500
Avgår: skogsvärde	»	6,000
	Summa kronor	56,500.

Arrendeavgifter 1,400.

Förräntningsprocent 2.47.

Totalkostnad per lägenhet 31,250 kronor.

Sundstorp (6 arrendeegnahem):

Överfört värde	kronor	55,000
Huvudgård	»	30,000
	kronor	25,000
Byggnadskostnader	»	80,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	15,000
Dikning	»	36,000
Övriga kostnader	»	10,000
	Summa kronor	166,000.

Arrendeavgifter 4,600.

Förräntningsprocent 2.77.

Totalkostnad per lägenhet 27,650 kronor.

Sylla Hagar (1 arrendeegnahem):

Överfört värde	kronor	6,500
Byggnadskostnader	»	14,000
Vägar, brunnar och ledningar	»	500
Dikning	»	5,000
Övriga kostnader	»	1,500
	Summa kronor	27,500.

Arrendeavgift 850.

Förräntningsprocent 3.08.

Väppeby (7 arrendeegnahem):

Inköpspris.....	kronor	120,000	
Lägenheter till salu.....	»	35,000	kronor 85,000
Byggnadskostnader.....	»		88,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»		10,000
Övriga kostnader.....	»		15,000
			Kronor 198,000
Avgår: skogsvärde.....	»		30,000
			Summa kronor 168,000.

Arrendeavgifter 5,375.

Förräntningsprocent 3.20.

Totalkostnad per lägenhet 28,300 kronor.

Årup (2 arrendeegnahem):

Värde (ej fastställt).....	kronor	24,000
Byggnadskostnader.....	»	30,000
Brunnar och ledningar.....	»	1,500
Övriga kostnader.....	»	2,500
		Summa kronor 58,000.

Arrendeavgifter 2,200.

Förräntningsprocent 3.79.

Totalkostnad per lägenhet 29,000 kronor.

Österråda (5 arrendeegnahem):

Inköpspris.....	kronor	37,500
Byggnadskostnader.....	»	80,000
Vägar, brunnar och ledningar.....	»	18,000
Övriga kostnader.....	»	8,000
		Summa kronor 143,500.

Arrendeavgifter 3,450.

Förräntningsprocent 2.40.

Totalkostnad per lägenhet 28,700 kronor.

Utskottet. Utskottet har företagit besök å vissa arrendeegnahem, nämligen dels å de under våren 1935 upplåtna arrendegårdarna vid Ventholm, dels ock å de under innevarande vår utarrenderade arrendegårdarna vid Lagnö å Aspön. De av utskottet sålunda företagna inspektionerna ha icke föranlett något uttalande från utskottets sida.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts framställning rörande arrendeegnahemsfonden har utskottet icke något att erinra mot att ifrågavarande verksamhet, som alltjämt befinner sig å försöksstadiet, må fortsätta jämväl under nästa budgetår. I likhet med vad jordnämnden och departementschefen yttrat anser utskottet emellertid, att en viss begränsning av verksamheten bör ske under denna tidsperiod. Med erinran, att riksdagen på utskottets hemställan bifallit Kungl. Maj:ts förslag om anvisande under nionde huvudtiteln av ett särskilt reservationsanslag å 80,000 kronor, ur vilket från och

med nästa budgetår skola bestridas kostnaderna för statens jordnämnd, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts anslagsäskande rörande arrendeegnehemsfonden.

Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om arrendelånefonden har utskottet intet att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1:o) till *Arrendeegnehemsfonden* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,100,000 kronor;

2:o) till *Arrendelånefonden* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

Stockholm den 26 april 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se memorial nr 68.

Reservation

av herrar *Sederholm*, *Mannerskantz*, *Casenberg* och *Persson* i Grytterud, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»Utskottet har företagit besök å vissa arrendeegnahem, nämligen dels å de under våren 1935 upplåtna arrendegårdarna vid Venthalm, dels ock å de under innevarande vår utarrenderade arrendegårdarna vid Lagnö å Aspön. De av utskottet sålunda företagna inspektionerna ha icke föranlett något uttalande från utskottets sida.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts framställning rörande arrendeegnehemsfonden har utskottet icke något att erinra mot att ifrågavarande verksamhet, som alltjämt befinner sig å försöksstadiet, må fortsätta jämväl under nästa budgetår. I likhet med vad jordnämnden och departementschefen yttrat anser utskottet emellertid, att en viss begränsning av verksamheten bör ske under denna tidsperiod. Då utskottet emellertid, på grund av preliminära uppgifter rörande härovan icke redovisade, nyligen färdigställda arrendeegnahem, funnit, att utvecklingen alltjämt synes gå i riktning mot än högre byggnadskostnader, torde begränsningen av verksamheten böra drivas något längre än vad Kungl. Maj:t och statens jordnämnd föreslagit. Förutom de skäl för fördyringen som statens jordnämnd anført torde även den omständigheten bidraga, att man på senare tid vinnlagt sig om att göra särskilt bostadshusen rymligare och solidare, vilket utskottet finner vara nödvändigt och riktigt.

Detta har emellertid medfört att förräntningen av de senast iordningställda arrendeegnahemmen — trots att arrendeavgifterna ingalunda kunna anses särskilt låga — beräknas uppgå till blott 2 % eller obetydligt däröver.

Utskottet vill även erinra om att riksdagen på utskottets hemställan bifal- lit Kungl. Maj:ts förslag om anvisande under nionde huvudtiteln av ett sär- skilt reservationsanslag om 80,000 kronor till bestridande av kostnaderna för statens jordnämnd, vilken kostnad tidigare måst tagas ur det till upprät- tande av arrendeegnahemmen beviljade anslaget.

Den av statens jordnämnd beräknade behållningen vid innevarande bud- getårs slut — 500,000 kronor — är 100,000 större än den som redovisades ett år tidigare.

Med ett anslagsbelopp av 900,000 kronor, som utskottet anser sig böra till- styrka, torde en summa av 1,400,000 kronor komma att stå till jordnäm- dens förfogande för den direkta verksamheten, vilket med ett pris av 30,000 kronor per arrendeegnahem möjliggör uppförande av 46 à 47 nya egnahem mot av nämnden föreslagna 50 stycken.

Beträffande Kungl. Maj:ts framställning ifråga om arrendelånefonden har utskottet intet att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) till *Arrendeegnahemsfonden* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *anslag* av 900,000 kronor;

2) till *Arrendelånefonden* för budgetåret 1938/1939 anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.»